

Izhaja
vsaki mesec na
2 polah in velja
v Ljubljani
za celo leto
4 glđ.,

PRAVNIK

slovenski.

po pošti pa
4 glđ. 20 kr.;
za vse dijake
in narodne
učitelje samo
2 glđ. 20 kr.

List za pravosodje, upravo in državoslovje.

Budnim pravica.

Vigilantibus jura.

Izdavatelj in vrednik **dr. J. R. Razlag**, odvetnik.

Sodništvo.

(Dalje.)

Državna oblast se obrača na sodnije v kazenskih zadevah, ako ravno ne spadajo pod javno pravo, izvzemši samo redke primerljeje zasebnih tožeb, ter prepušča preiskavo, zatožbo, zagovor in razsodbo nepristranskim pravnikom in sodnikom, da izve po njih izrekah, ktereга kaznjivega dejanja je zatoženi zares kriv in kateri kazni je zapadel in še le po tem izvršuje državna oblast izrečeno po sodnijah kazen, kadar se je na drobno prepričala, da v teh živo v življenje segajočih zadevah postopa po čistem pravu brez vsega samosilja. V kazenskih pravnih se prav za prav ne razsojuje med dvema strankama, ker je naloga državne oblasti le, zadostiti žaljeni postavi in izvršiti pravične obsodbe; torej se tudi ne more reči, da je država pravdo izgubila, ako je obtoženi bil nekriv spoznan, kakor se tudi v nasprotnem primerljeji ne pravi, da je država zmagala. Država je po svojem pravdniku le sum izrekla proti zatoženemu in hoče od nepristranskega sodnika izvedeti, ali je ta sum vtemeljen ali ne. Ako sodnija izreče v svoji razsodbi nekrivost in se oprostí zatoženec, ki je morebiti v zaporu, je državna oblast ravno tako dosegla

svoj namen, kakor pri razsodbi krivosti in pri izvršenji kazni na podlagi take pravične razsodbe.

Že v 1. tečaju je naš list v sestavku „o porotah“ razložil, da v raznih časih in v raznih deželah se je preiskavanje in razsojanje jako različno vršilo. V nekdanjih časih so obtožence s tezo in trenjem udov preiskavali, pozneje se je do leta 1850 vsa preiskava vodila skrivno in ko je preiskovalec to, kar se mu je potrebno zdelo, bil zapisal, je poslal razsojajoči sodnji gole spise, ktera obdolženca nikdar ni videla in nikdar ni iz njegovih ust slišala zagovora, temuč razsodila je le samo po spisih bodisi krivo ali ravno. Torej se je tudi pri nas vendar že enkrat omenjenega leta moralo vpeljati vse drugo ravnanje, ktero boljše odgovarja znanosti, zdravemu razumu in človeški slabotni naravi tako, da se vsled novejšega, še sedaj veljavnega kazenskega postopnika od 29. julija 1853 hudodelstva, pregreški in prestopki preiskujejo boljše primerno in da obdolženec lahko privzeme po dokončani preiskavi zagovornika, kateri učenemu državnemu tožniku pri ustni končni obravnavi nasproti in obdolžencu na strani stoji. Pri ustnem obravnavanju se nepristranski sodnik sam z živo besedo obdolženca, prič, tožnika in zagovornika prepriča na tanko o dogodkih in vseh tistih okoljščinah, ktere so za pravično razsodbo važne, kar nikdar samo pri spisih mogoče ni, torej imajo že vsi izobraženi narodi ustno ravnanje v kazenskih rečeh in ga ne popusté več, ako bi jim se še toliko gmotnega dobička obetalo. Skušnja je tudi pri nas zadnjih 21 let popolnoma potrdila to važno prenarredo v kazenskem postopniku in le neskušeni ali celó zagrizeni preiskovalci se ne sprijaznijo s to človeški naravi primerno pravno napravo. Nobeden napredujoči narod torej ne bode več pripustil, da bi se spet v tako važnih zadevah pravica delila samo na podlagi pomankljivih preiskovalnih spisov brez ustnih obravnav, ker je v deset stoletjih skrivno ravnanje toliko krivičnih razsodeb samo v Evropi za nasledek imelo, da se pri raznih narodih nahajajo po takih spisih povzete debele knjige naj-

veče in nikdar nenadomestljive krivice in tudi pogosti pravosodni umori. V novejšem času se tudi mi potegujemo za ustno ravnanje na drugi stopinji, da tudi višji sodniki obdolžencem, pričam, zvedencem in vsem drugim opravičnikom iz oči v oči gledajo, ker se življenje ne da nikdar nadomestiti z mrtvimi slovi in ker je za pravične razsodbe treba živega predočenja, ako nečemo, da nam o življenji, svobodi, česti in premoženji mutasti sodijo gostokrat po neodpravljenih pred-sodkih in se nam škoda nanese, ktere v dosti primerljajih celi svet popraviti ne more. Da so porote vrhunec naprednega pravosodja, smo že večkrat povdarjali in kdor se hoče znebiti svojih dvomb, alj je napredno pravosodje boljše od starokopitnega, naj prebira bukve zgodovine, naj se znanstveno nauči pravoslovja, naj dušeslovno razmotruje človeštvo in naj dejansko opazuje take naprave, potem se bode sam prepričal, ker izobraženim ne treba drugega dokazovanja. Da je pri Slovencih razun teh bistvenih razlogov, ktere razun Turkov vsi evropski narodi za upravičene spoznavajo, še tudi pristopila precejšna raba domačega jezika pri ustnih končnih in porotnih obravnavah v kazenskih zadevah, kar se je poprej na stoletja v škodo in sramoto pravice in naroda zane-marjalo, je pri nas en vzrok več, neumorno potegovati se z drugimi napredovalnimi narodi za naj umniši razvoj pravosodja, sicer zavežemo spet na desetletja boginji večne pravice roke in oči in zastonj bomo sami in naš zarod zdihovali po odrešenji iz nadloge, v ktero bi nas lastna slepota in slaboumnost pripravila. Razdirati vse obstoječe naprave je lahko, ali dobro preudarjeno vse zopet na novo ustrojovati, je težko; torej je edina pomoč zoper enostranosti, da se vsi misleči lotijo dela in umne osnove drugih v poštev jemljejo. O zagovorništvu v kazenskih rečeh, o namenu kaznovanja in drugih pripravah bomo v prihodnje govorili ter le prosimo, da se o zadevnih predmetih na tanko premišljuje in po dobrem spoznanji tudi dela, ker prazne želje izpulité nebu pod oblake.

(Dalje sledi.)

Hudodelstvo težke telesne poškodbe.

(Spisal dr. V. Leitmaier.)

(Dalje.)

VIII. Kako se sedajna kazenska postava razločuje od prejšnega kazenskega zakonika leta 1803 in od načrta novega kazenskega zakonika leta 1867.

a. Od kazenske postave leta 1803.

Kazenska postava od leta 1803, ktera je veljala do 27. maja 1852 določuje zastran ranjenj in drugih telesnih poškodb:

§. 136. Kdor koga z namenom, ga poškodovati, težko rani ali poškodova, ali ga na njegovem zdravji pokvari, se zakrivi hudodelstva.

§. 137.

Ako je *a)* s poškodovanjem nevarnost za življenje združena, ali če je poškodba taka, da ima poškodovani važno škodo na svojem životu trpeti;

b) če je bilo poškodovanje s takim orodjem in tako početo, da je z le-tim navadno smrtna nevarnost združena;

c) če se je napad zasedno storil in pri tem kdo dasiravno le s tepenjem, silovito poškodoval, gre prisojevati ječa od enega do petih let. Po velikosti hudobije, silovitosti in poškodbe se bo mogla tudi prisojevati težka ječa od enega do petih let.

§. 138.

Druga v poprejšnem členu ne izrečena težka ranjenja ali poškodovanja se kaznujejo z ječo od 6 mesecev do enega leta.

§. 139.

Tisti, kteri se zavoljo uboja, ki se je primeril pri kakem tepeži, v smislu §. 126 za krive spoznajo hudodelstva težke telesne poškodbe, se naj na težko ječo od enega do petih let obsojujejo.

Iz tega je razvidno, da se stara postava od sedajne v več obzirih razločuje, namreč:

a) po sedajni postavi zadostuje k hudodelstvu težke poškodbe goli sovražni namen, po stari pa je bilo treba naklepa, koga poškodovati;

b) po sedajni postavi je dejanje ostreje kaznovano, če je storilcu bil namen, koga težko poškodovati, po stari pa ta hujši namen ravno ni izklenjen, pa vendar ni ostreje kaznovan, če ni bilo poškodovanje s takim orodjem in tako početo, da je z le-tim navadno smrtna nevarnost združena (§. 137 črk. b), v katerem primerljeji se namreč dejanje ne gledé na storilčev namen, ostreje (z ječo od 1 — 5 let) kaznuje, med tem, ko se po sedanjem zakoniku §. 155 črk. a le takrat obračati more, kadar je storilcu namen, komu kak v §. 152 k. p. omenjenih hudih nasledkov napraviti.

c) Stara postava ne pozna določbe, da je kaka za se le lahka poškodba težka, ako se je vsled nje poškodovanemu najmanje za dvadeset dni zdravje pokazilo ali zmožnost, svoj poklic opravljati, odzela, tudi ne veli izrekoma, da je poškodba težka, ako se je vsled nje poškodovanemu um zmešal. Stara postava le govori o težkem poškodovanji in ranjenji (zunajna poškodba) in o pokvarenji zdravja (notranja poškodba), pa ne razlaga, kdaj je poškodovanje ali ranjenje težko, in ktero pokvarenje zdravja zadostuje, da se doprinese hudodelstvo težke telesne poškodbe. Se ve, da so mogli tudi po starem kazenskem postopniku zdravniki (zvedenci) izreči, ali je kako poškodovanje ali ranjenje težko ali ne, in ali se je v danem primerljeji res zdravje težko pokvarilo, ali ne.

d) Določba §. 153 k. p. namreč, da kaka akoravno lahka poškodba vstanovlja hudodelstvo težke poškodbe, če jo je otrok svojemu očetu ali svoji materi premišljeno prizadjal, ni veljala po stari postavi.

e) Ravno tako stara postava ni poznala določeb §. 155 črk. b ino c sedajne k. p.

f) Ako je bil pri kakem napadu, ki se je zasedno zgodil,

kdo če le s tepenjem silovitno poškodovan, je dejanje bilo po stari postavi hudodelstvo, med tem ko po sedajnem zakoniku napad, ki se je zgodil v zvezi z drugimi po dogovoru ali zasedno, le takrat vstanovlja hudodelstvo (§. 155 črk. d) ako je iz napada nastopil kateri v §. 152 k. p. omenjenih nasledkov.

g) Po stari postavi je bila najvišja kazen predmetnega hudodelstva težka ječa med enim in petimi leti, med tem ko sedajna postava v primerljajih §. 156 k. p. določuje težko ječo od 5 — 10 let.

h) Prav važne določbe §. 157 k. p., po kateri se mora ravnati v primerljajih, v katerih se ne more izkazati, kdo je komu pri kakem tepeži to težko rano doprinesel, v stari kazenski postavi ni bilo. (Konec sledi.)

Vvod v državljanski postopnik.

(Spisuje dr. Ivan Geršak v Ptuj.)

(Konec.)

Prvi oddelek.

Razpravni postopnik.

1. Pogoji pravde. — Tožnik toži pred sodnikom, naj obtoženca obsodi, da stori, kar je dolžen; brez tožbe ni sodnika. Zato je treba vedeti, kdo sme tožiti in koga sme zatožiti; pred kom mora tožiti; kaj sme iztožiti in kako mora tožiti?

2. O tožniku. — Ni dosti, da imam kakovo pravico; moram še posebej imeti pravico pravdati in stati pred sodnikom (*legitimatio standi in judicio*) ter terjati toženo reč od obtoženca (*legitimatio ad causam*). Stranka ima pravico stopiti s pravdo pred sodnika, ako ji postave ne branijo, da sama oskrbljuje svoje premoženje.

Zastopnik stranke mora sploh imeti pravico zastopati stranke pred sodnikom (*legitimatio ad praxim*); posebej pa še mora imeti polnomočje od stranke, da jo sme pred sodnikom zastopati; tako polnomočje pa leži v postavi, ali v nalogu višje oblasti, ali pa večidel v pogodbi.

Kar postava terja od tožnika, terja tudi od obtoženca.

3. O tožnih rečeh. — Tožijo se lahko le zasebne (privatne) pravice. Ako ktera pravica spada v javno pravo, ali kadar se stvar sploh iztožiti ne sme, ali ako posebne postave predpisujejo, da se ima pred drugimi oblastmi razpravljati, ne spada stvar pred državljsanskega sodnika.

4. O tožbi. — Tožnik terja s tožbo, da mu sodnik pripomore do kaljene pravice; prosi, da naj obsodi toženca. Tožba je po različnosti toženega prava stvarna ali osobna; tožnik, pa tudi toženec je naravna ali pravniška osoba. — Ako je več tožnikov ali tožencev, se vsaki zove sotožnik ali sotoženec, ali pa v obče sopravdar.

Zadržaj tožbe je bistveni ali nebistveni. Bistveni zadržaj tožbe je dejanski vzrok tožbe in pa prošnja; nebistveni zadržaj pa so pravni vzrok tožbe in pa dokazi dejanskega vzroka.

Postava brani sploh pravico, ko je sodržavljan ne bi spoštoval; postava je toraj splošni pogoj, višji stavek tožbe (*propositio major*). Tožnik pa mora kazati v tožbi, da se je ravno zdaj tak primerljaj pripetil, v katerem mu obtoženi sodržavljan pravico krati; ta poseben dogodek je podlaga tožbe, ali manjši stavek njeni (*genus actionis, fundamentum agendi, propositio minor*).

Iz postave (višjega stavka) in pa iz dogodka (manjšega stavka) sledi potem posledica (*conclusio*), kateri pa se daje oblika prošnje ali zahteva (*petitum*), naj mi sodnik pripomore do pravice. — Prošnja mora biti točna, dosledna in popolna.

Dokazi le toliko niso bistveni del tožbe, kolikor se dejanski vzroki priznajo ali vsaj z glavno prisego dokažejo. Drugače je treba že tožbi dokaze vpeljati za vsaki dogodek, kateri bi za razsodbo važen bil. Ko bi namreč dogodek v tožbi bil popisan brez dokazov, toženec bi ga pa tajil (zaniikal), se ne bi smel sodnik ozirati na ta dogodek. — Ker pa tožnik ne ve, kaj bo toženec tajil in kaj se bo sodniku važno zdelo, je prisiljen dokazovati važne in tudi nevažne dogodke; dokazuje le za slučaj potrebe; predpisu takega dokazovanja pravimo toraj: slučajno pravilo. Ker se pa dokazujejo dogodki pred kakor bi treba bilo, se temu poprejšnjemu dokazovanju pravi tudi predokazovanje (pravilo predokazovanja, *anticipacija dokazov*).

Zunajna oblika tožbe je po postavi predpisana; imeti mora naslov sodnije, praviloma sestavljen in snažno spisano zadržaj in podpis tožnika; nadpis (rubrum) mora imeti ime sodnije, pisma (tožbe), strank in njih zastopnikov ter kratek zadržaj pravde (punctum litis) in število prilog. — Kadar je le jeden toženec, mora tožba biti spisana dvakrat; če jih je pa več, pa trikrat; priloge se prepisane priložijo pri jednem tožencu enkrat; če pa je več tožencev, pa dvakrat; v zadnjem slučaju se ima pridjati za vsakega sotoženca jeden nadpis.

Združenje tožb (cumulatio actionum) je, kadar je več tožnikov ali več tožencev, ali več toženih reči, ktere bi se imele iztožiti vsaka zá-se. V tem zadnjem slučaju je združenje le takrat dopuščeno, kadar je sodnik za vse tožene reči pristojen, kadar vse stvari spadajo pod isti postopnik, in kadar so drugače v nekakovi zvezi. Toraj ni združenja, kadar tožimo, da se prvo spozna, ker potem iz njega sledi drugo posledno združenje (cumulatio successiva); tudi ni nepostavno združenje, ako terjam, da naj drugo izvrši toženec, ako ne bi prvega izvršiti mogel, pogojno združenje (cumulatio alternativa). Postavim: naj se spozna; 1. da je A oča nezakonskega otroka, 2. naj za njega plačuje (posledno združenje), ali: 1. naj mi A nazaj izroči posojeni mu voz, 2. ko pa tega storiti ne bi mogel, naj mi plača 30 gl., ktere je vreden bil (pogojno združenje).

Dopuščeno je tudi zboljšanje tožbe (emendatio libelli), njeno spremenjenje v nebitvenih delih (mutatio libelli), njeno dopolnjenje in utesnjenje; tudi se lahko kadar koli pred presodo nazaj vzame; toda se v tem slučaju morajo stroški povrniti tožencu; sodnik sam lahko tožbo nazaj da, ako bi videl, da je treba jo zboljšati; predpiše pa tudi čas, v katerem se ima spet predložiti.

Nasledki vložne tožbe so, da toženec lahko sili tožnika, da to reč pred sodnikom do konca dožene; da se tožba ne sme več spremeniti v bistvenih delih; da je tisti sodnik pristojen za celo pravdo, pri katerem se je tožba vložila; da prehaja na dediče strank; da toženec stopi v zamudo spolnenja (mora solvendi) in da se zastarenje tožene pravice pretrga.

5. Odgovor. — Toženec po izročni mu tožbi ne sme oddati tožene reči ter je sploh odgovoren za vse nasledke, ktere ima izročenje tožbe.

Odgovor na tožbo (*litis contestatio*) mora razjasniti dejanske razmere, na ktere se tožba upira in določno povedati, ali so resnične ali ne. — Razun tega mora imeti tudi prošnjo, kaj se naj s tožbo zgodi. — Lehko pa tudi zadržava vgovore in dokaze.

V odgovoru toženec prizna vsa v tožbi navedena dejanja, rekoč, da so resnična; ali jih pa taji (zanikuje), rekoč, da niso resnična; lahko pa jih tudi nekaj prizna, nekaj taji, nekaj pa popravi. Ko pa toženec ne bi nobenega odgovora dal ter nepokoren (*contumax*) bil, bi postava namesto njega govorila, pa tudi zoper njega, ker bi se vsa dejanja tožbe za resnična imela (*qui tacet, fatetur*).

Vgovor (*exceptio*) je novo dejanje, katero ni popisano v tožbi, ali pa tudi nov dokaz. Taka vgovorjena nova dejanja kažejo, da tožena pravica za tožnika nikdar ni postala, ali da je sicer enkrat bila, pa je že spet nehala, ali pa da tožnik vsaj za zdaj ne more tožiti iztožene pravice. Vsi vgovori pa imajo le edini namen, da toženca rešijo obsoje (*condemnatio*).

Vgovori so taki, da tožnikovo terjatvo za zmirom na nič spravijo, unični vgovori (*exceptiones peremptoriae*); ali pa taki, da le za ta čas tožniku vzamejo pravico tožiti, ter njegovo tožbo odložijo na poznejši čas, odložni vgovori (*exceptiones dilatoriae*).

Tudi za vgovore velja slučajno dokazno pravilo; pri vsakem vgovoru mora toženec povedati svoje dokaze za slučaj, ko bi tožnik vgovorjeno dejanje tajil.

6. Replika. — Ako toženčev odgovor zadržuje dejanske ali dokazne vgovore, je treba da tožnik protiodgovarja; njegov odgovor se imenuje replika (ali tudi protiodgovor). Kadar je tožba dobro osnovana, bode malokdaj treba replikovati. Kolikor je treba nova dejanja in dokaze toženca razrušiti, lahko tožnik v repliki tudi vgovarja.

7. Duplika. — Ko bi tožnik v repliki povedal novih dejanj ali dokazov, bi toženec ná-nje moral ravno tako duplikovati, kakor je poprej na tožbo odgovarjal. Novih dejanj in dokazov pa ne sme v dupliki popisovati; ker toženec v dupliki drugikrat govori zoper tožbo in repliko, se temu odgovoru tudi pravi drugotnica.

8. Končni govor. — Tožnik še sme k tretjemu govoriti, ko bi mu duplika dala vzrok, popisovaje nova dejanja

in dokaze. V končnem govoru tudi lahko z novega vgovarja proti novim vgovorom duplike; na prejšnje govore pa se ne sme več ozirati.

9. Končni odgovor. — Na končni govor tožnika sledi lahko končni odgovor toženca, v katerem pa sme le povedati, kaj je v končnem govoru res ali ne. Nobenih novih okolnosti ne sme razpeljavati; razprava pravde je med strankama do konca dognana. Pravda je tako razpravljena, da jo sodnik lahko presodi in strankam v presodi pravico da ali jemlje, torej se mu pravde zavite (inrotulirane) izroče.

Vojska (boj) gledé na pravo.

*Le Rédempteur est venu; mais la rédemption,
quand viendra-t-elle?
Louis Blanc. (L'organisation du travail.)*

Govoriti imamo o vojski, tej najstrašnejši izmed izgub, ktere od časa do časa zadevajo človečanstvo. Z rdečico v obrazu imamo zdirati zaslone iz te sramote izobraženih združeb, ktere še v devetnajstem stoletji niso prišle do tega, da bi na žlahtniši način prepire med seboj poravnavale.

Mi preklinjamo dvoboj, ta žalostni ostanek sredovekovih časov, mi se trudimo z veliko gorečnostjo za odstranjenje smrtne kazni, vendar pa hladnokrvno gledamo, kako izobraženi narodi po zgledu prvotne divjosti s pestjo hočejo zadobiti svoja domnevana prava in v krvi potopiti zadobljene razžalitve.

Nas vznemiruje naj neznatniše žaljenje postav, učeni naši pravniki jemljejo pod drobnogled svoje globoke učenosti naj manjše prestopke; mi pa gledamo skozi špranje in stojimo nemočni proti temu strašnemu sramotenju prava, ktero mu vojska zadaja. Kaj nas moti, ako se kje tam daleč narodi moré, samo da se naša tupa čuvstva podražijo z zanimivimi opisi bitek in da znatiželjnost več časa s čim živi. Naj bode vojska, samo da se nam ne približi in iz gledalcev ne napravi igralcev ter da le mi s časnikom v roki mirno položimo glavo v pokoj.

Vendar so tudi trenutki, da neka žalostna resnoba objema duha ter se nam v njegovi notranji tihoti dozdeva slišati, kakor da revno poteptano človeštvo trka na naše sočutje in takrat se solzami v očeh nesemo na žrtvenik javnega mnenja vdovin groš svojih misli, katerih namen je olajšanje nevolje narodov.

Vojska ima dvoje obličje. Ona je napad in obramba. Kot napad je krivična, kot potrebna obramba je pravedna. Združivša v sebi te oboje lastnosti je polna strašnih, pogrdljivih in tudi žlahtnih in vzvišenih prizorov. Ni nič bolj upravičenega, kakor obramba rojstvene zemlje, ni nič vzvišenejšega od naroda ginočega za domovino.

Pa tudi ni nič žalostnejšega, kakor so krvavi boji, kateri vzajemno vničujejo izobražene narode, vsakoršni napredek za cela stoletja zadržujejo, svobodo moré in okoli in okoli strah, nesrečo in obupanje sejejo.

Vojska sama na sebi uvažena, kakor se kaže nje predmet našim očesom, je najgnusnejša krivica, ako se dene na drobno rešeto in na tanko preišljuje, je najostudniše morenje, požiganje in plenenje, — hudodelstvo nad hudodelstva, ki otimlje celim deželam na tisoče naj močnejših in najzdravejših prebivalcev, ženam može, otrokom očete, ki so jih redili in oblačili, ki premenja rodovitna polja v pušče, lepa mesta v razvaline, po katerih se veliko let plazi na tisoče ranjenih milošnje prosečih in na tisoče vdov, molečih roke po živeži in obleki za gladno in golo deco.

O kako žalostno je pomisliti, da vsred morja krvi in solz, vsred zdihljejev žalosti, vsred preklinjanja in obupnega krika mora človeštvo korakati proti svojemu namenu.

Alj pravna zavest izobraženih združeb nima vedno misliti, kako bi se odstranile tiste homatije, katerih zadnji nasledek je morilni boj narodov, kateri je sredstvo celó posebne vrste izvršbe za zadostenje domnevanih pravic?

Kdo je tukaj izvršitelj, kdo sodnik? Samo vspeh v lastni zadevi. Podobna vrsta nagle sodbe je sedaj žalibog navadna

v mednarodnem pravu, ki nasprotuje pojmu prava in ki je vsled tega krivična, nedopustljiva.

Kteri vspeh ima ta izvršba? Tega smo že imenovali: grabež, plen, požig, — lakoto, nevoljo in pomor. In pri tako blagem izvrševanju rabsodbe se ni čuditi, da močnejši vedno pravdo dobiva.

Iz obzira prava je izid jako žalosten in gledé na toliko žlahtnih žrtev, toliko potrlih nadej in toliko prelite krvi objokanja vreden.

In vendar proti taki izvršbi ni upor mogoč, ker tistim, ki bi naj več pravice imeli za upor, so usta zamašena na veke in njihove pritožbe sliši samo Bog, kterega obličje žalost obliva, ko vidi, da se je v zdivjanem človeštvu toliko Kainov rodilo.

Alj se v očigled te vedne prevage sile nad pravom ne izdira nehoté iz prsi krik, naveden na čelu te razprave, kterega je izdihnulo razparano srce enega izmed geniusov francoskih:

„Odrešitelj je prišel, ali odrešenje, kdaj pride ono?“

Gledé na grozo, ktera vsakega blagomislečega popade pred vojsko, so že davno pretresitelji mednarodnega prava, veliki misleci, modroslovci in časnikarji premišljavali o naj sposobniših sredstvih, da bi se vojske zabranile, ter so stvorili različne sostave z namenom vednega miru med narodi ali vsaj zmanjšanja bojnih strahovitosti.

Hugo Grotius, Puffendorf, Wolf, Wattel, Rousseau, Emanuel Kant, Jeremia Bentham so v svojih delih važne o tej zadevi misli podali.

Sostava ravnovažja, zveza držav, ustanovljenje naj višjega sodišča, ktero bi imelo poravnati mednarodne prepire, to bi morala biti sredstva za preprečenje vojsk in za vtrdenje stalnega miru.

Žalibog se nektera teh sredstev, kakor nesrečna sostava evropskega ravnovažja, niso skazala primerna, druga pa še se dosihmal dejansko niso ustanovila.

Lepa in globokega premišljevanja in podpiranja vredna je misel ustanoviti najvišje sodišče, katero bi imelo mednarodne prepire razsojati, posebno tako, kakor to razumeva ženialni angleški pisatelj Jeremia Bentham. On predlaga ustanovljenje najvišjega sodišča, shoda, v kterega bi vsaka država dva poblastenca pošiljala. To sodišče bi izdavalo razsodbe in bi napotovalo stranke s pomočjo javnega mnenja na odstopljenje. Ono ne bi potrebovalo sile za izvrševanje svojih razsodb, če bi oblast imelo razširjati svoje najvišje razsodbe z razlogi, — javno mnenje bi sredstvo bilo mogotce na odstop sile. Žalibog še je, sodeč po dosedajnih skušnjah, precej daleč do uresničenja teh blagih sanjarij. Koristi vlad so si še preveč nasprotne, njih misli o lastnem blagoru še prepremenljive, da bi se zedinile na ustanovljenje najvišjega sodišča, katero bi brzdalo njihove vzajemne prevzetnosti (pretenzije) in da bi se pri ustanovljenji takega sodišča hoteli podvrževati njegovim izrekom, ker javno mnenje, ki bi imelo na njih moralichen pritisk, še ni tako mogočno in enostno.

Malo poskušnjo delavnosti, kakor bi jo moralo imeti tako sodišče, davajo nam začasno se zbirajoči diplomatični (državniški) shodi, kateri vračajo mir in vredjujejo vzajemne mednarodne zadeve.

Ta mednarodna sodišča zgubivajo sedaj vedno več od svoje imenitnosti in zadnje čase celó propadajo. Vzrok te žalostne prikazni je jasen. Ako je namreč od nekdanj prevagajoči značaj državniskih zvijač bilo golo samoljubje, katero edino išče lastno korist poedinih držav brez obzira na občni blagor, je vendar zadnji čas doseglo vrhunec z znanim geslom: „Sila gre pred pravom“.

Sila pred pravom! Kako zlokobno (zloosodno) brnijo te besede! Kako obliva rdečica (rumenec) obličje ponižanega človeštva, kadar sliši in vidi, da se ošabno državištvo zbira edino za to, da se pokorava tej sili, da ji svoja čela vklanja in dokončana dejanja potrjuje; ta diplomacija, enako kakor v nekdanjih dobrih trinožnih časih, ne praša navadno za voljo

naroda, v kterega imenu govori, temuč rabi naj pogubljivejše lastnosti, na videz za naj žlahtniše namene, da zadostuje častilakomnosti posamnih mogotcev proti volji naroda, kteremu služi, grob svobodi kopajoč in delajoč proti pravnim občutkom in tako vodi naj večkrat narod v osodepoln propad.

Dozdeva se nam, da primerov ne manjka.

(Iz „Pravnika“ poljskega.)

Motenje posesti od strani hišnega lastnika, ako odstrani najemnikovo na hiši pribito tablo.

Meseca novembra 1870 se je preselil zdrav. dr. H. v svoje novo stanovanje v 3. nadstropji hišna št. 15 v n-ski ulici na Dunaji. Dne 15. nov. 1870 je dal pod mostovžem med prvim in drugim oknom pribiti sledeči napis: „Dr. H. ordinirt für . . . . . Krankheiten von 8 — 2 und von 4 — 8 Uhr“. Vrh tega pa še je zunaj na hišo tik hišnih vrat drugi napis dal obesiti, v katerem je bilo zapisano samo ime, čas za ordinacije in stanovanje.

Ko so se bolniki, pomoči dra. H. iskaje večkrat v stanovanje v prvem nadstropji stanujočega poslanca zmotili in se je ta zarad tega pritožil, je lastnik hiše Jožef V. 23. marca 1871 prvi napis dal po hišniku odstraniti.

Ker pa je dr. H. bil mnenja, da je pri najemu stanovanja zadobil tudi pravico, svoj napis na omenjenem mestu pribiti, in se torej, ker se mu je od tam enostransko odpravil, v svoji posesti motenega mislil, je Jožefa V. tožil ter zahteval postavljenje v poprejšnji stan in prepoved daljega motenja.

C. kr. mest. odr. okrajna sodnija znotrajnega mesta na Dunaji je z razsodbo od 12. aprila 1871, št. 14.009 po zaslišanji vendar obojnih prič spoznala, da je toženeč, ker je tožnikovo tablo odstranil, motenja tožnikove posesti kriv in dovoliti dolžen, da se tabla spet na prejšnje mesto pribije; ima pa se tudi vsakega daljega motenja te tožnikove posesti pod ogibom denarne kazni (globe) 50 gl. zdržavati. Razlogi: Po §. 323 o. d. z. ima posestnik reči pravno domnevo ve-

ljavnega naslova za se in se torej ne more pozvati, da bi ga povedal. Nadalje pa se od nepristnega posestnika, ako to, kar mu kdo iz dobrote dopušča, v stanovitno pravico premeniti skuša, le po sodnijski poti postavljenje na poprejšni stan zahtevati more (§. 346 o. d. z.) in le takrat se sme za obrambo posestnih pravic sila s primerno silo odbijati, kadar bi sodnikova pomoč prepozno prišla §. 344 o. d. z., kterega slučaja pa tožnik niti trdil ni.

C. kr. deželna nadsodnija je tožnikovo zahtevanje odbila in c. kr. najvišja sodnija je to rzsodbo potrdila iz sledečih razlogov: Da je tožnik svojo tablo na omenjenem mestu pribil, bi se le takrat smelo imeti za vzetje v posest, ako bi tožnik to storil v uživanji ktere domnevane pravice.

Ker pa tožnik take pravice edino po zajemni pogodbi ni mogel dobiti, torej se le praša, ali je toženec, kakor tožnik trdi (izrekoma ali molčé), pribijanje table na omenjenem mestu dovolil? Takega dovoljenja Jožef V., kakor sam pravi ni dal, ampak izpovedbe Matija R. temveč kažejo, da je ta po toženčevem naročilu tožniku večkrat in sicer prvokrat koj drugi ali tretji dan, ko se je tabla pribila, povedal, da se tabla odstraniti mora. Svedok je sicer skušal vsled tožnikove želje toženca pregovoriti, naj bi tabla ostala in ga je pri tej priliki opomnil, da je table prav lepo videti, na kar je toženec odgovoril: „res, dopada se mi“; da pa bi bil rekel, „tabla sme ostati“, svedok ni slišal in tudi hišni oskrbnik Janez S. je pritrdil, da je vsled toženčevega naročila koj drugi ali tretji dan, ko se je pribila, tožniku naznanil, da se tabla na hiši ne trpi in da mu je pozneje celo rekel, da bo se tabla po hišniku odstraniti dala, ako sam tega ne stori.

Tožnik torej toženčevega dovoljenja, da sme na omenjenem mestu hiše tablo pribiti ali pa, če se je brez prejšnega dovoljenja pribila, jo tam pustiti, ni mogel dokazati in ne sme se vzeti za motenje posesti ktere pravice, ako je toženec tablo dal odstraniti, ker tožnik take pravice nikolj imel ni. — Rzsodba najvišje sodnije od 14. junija 1871, št. 7130.

Prednostna pravica gre triletnim davkom pri razdelitvi dražbinega skupila le od časa, ko se začnejo, ne pa ko so bili predpisani.

C. kr. okrožna sodnija v K. je pri razdelitvi skupila za hišo št. 272 v K., ki se je 11. febr. 1870 po izvršbi prodala, razun cesarskih zemljiščnih in hišnih razrednih davkov za leto 1867, 1868 in 1869 in za prvo četrtletje 1870 do kupnega dne tudi najemščinski davek za ves čas od leta 1862, kateri se je vsled zamolčanja najemnine še le 1869 v znesku 147 gl. 2 $\frac{1}{2}$ kr. odmeril, kot predstveni stavek na skupilo odkazala.

Zoper to razdelitev se je izvršitelj pritožil in c. kr. avstr. deželna nadsodnija na Dunaji je z rabsodbo od 30. junija 1870, št. 12150 prvosodnijski razdelilni odlok v tem spremenila, da se od napovedane terjatve pozneje odmerjenega najemščinskega davka le zneska 29 gl. 28 $\frac{1}{2}$ kr. in 16 gl. 42 $\frac{1}{2}$ kr. kot zaostanka na davkih za leto 1867 in 1868 za predstveni stavek priznavata, ostanek skupila v znesku 147 gl. pa izvršitelju na račun njegove še nezaložene terjatve odkazuje; kajti po dv. dekr. od 16. sept. 1825, št. 2132 in od 14. febr. 1840, št. 409 zb. pr. post. je zastran predstvene pravice vknjiženim upnikom nasproti le uni čas merodajen, za ktere ga še je odmerjeni davek bil na dolgu, ne pa ta čas, o katerem se je davščina odmerila. Te okoljščine, ktera je pri napovedanem stavku 147 gl. 2 $\frac{1}{2}$ kr. bistveno razsojilna, pa finančni ured, da bi njegova zahteva po predstveni pravici mogla obveljati, ni dokazal, kar bi ravno njegova dolžnost bila, ne pa založnega upnika, ker z napovedbo samo ta dokaz ni dovršen.

Pravnega stališča knjižnega upnika ta okoljščina, da so se zaostali davki od 1862 — 1866 le zaradi tega tako pozno odmerili, ker je posestnik hiše najemnino zamolčal, ne spremenil; kajti terjatve povračila zavoljo čez tri leta zaostalih davkov po postavi ne vživajo predstvene pravice in pravno ime, ktero davščinska oblastnija gledé terjatve povračila pri

hišnem posestniku ima, je tretjemu nasproti brez učinka in njegovi pravici ne škoduje.

Napovedani stavek 147 gl. 2 $\frac{1}{2}$ kr. se torej le gledé unih delnih zneskov za predstvenega upniku nasproti vzemati sme, gledé katerih ga ta sam priznava, ostanek 101 gl. 11 $\frac{1}{2}$ kr. pa se je moral brez prednostne pravice na skupilo odkazati.

C. kr. finančna prokuratura je prosila za dosojto ter poudarjala, da se je davek, o katerem se govori, vsled zamolčanja najemnine, za katero še se je le 1869. leta zvedelo, v tem istem letu odmeril in da torej te davščinske terjatve prejniti bilo ni in tudi prednostna pravica ni mogla zastarati; davščinska oblastnija se v ničem ni zakrivila in torej se prosi za potrditev prvosodnijskega odloka. — C. kr. najvišja sodnija te prošnje ni vslušala ter je nadsodnijsko odločbo z razsodbo od 20. avg. 1870, št. 9709 potrdila. Razlogi: Terjatev najemščinskega davka od hiše št. 272 v K., kateri je c. kr. državnemu zakladu vsled zamolčanja ušel, je vendar v tem letu, za katero bi se ta davek plačati moral, že obstajala, če tudi še davek ni bil predpisan, in šla je tej terjatvi prednostna pravica pred vknjiženimi upniki samo tri leta, ker se tem upnikom nasproti ne more trditi, da c. kr. državni zaklad o terjatvi ni vedel, in ker ta naključba c. kr. državni zaklad zadeva.

Zastran pristnosti prijemnikovega podpisa na toženi menjici imajo pri maloletnih dedičih vsi varuhi oziroma varuhinje priseči.

Na zahtevanje Marka T. je c. kr. deželna kot kupčijska sodnija v Krakovu s plačilnim nalogom od 3. avgusta 1868, št. 13341 maloletnim dedičem Ladislava P. kot prijemniku (akceptantu) menjice in sicer: Antonu, Evgeniji, Stanislavu in Hermini P. pod zastopništvom varuhinje Elizabete P. in sovaruha Antona R., kakor tudi maloletnemu Ladislavu P. pod zastopništvom varuhinje Karoline P. in sovaruha Bogumila N.

zaukazala, menjični iznesek 600 gld. s 6% obresti od 5. decembra 1866 in tožne stroške v treh dnevih nerazdelno plačati.

Ta plačilni nalog se je po končani obravnavi, ktera je bila vsled vgovora tožencev z rzsodbo od 19. oktobra 1869, št. 15621 v tem spremenil, da toženi dediči Ladislava P. omenjeni dolg le po razmeri pripadle jim dedšine iz njegove zapuščine imajo plačati in tudi to le takrat, ako ne položi niti ktera varuhinja, niti kateri sovaruhov v protiodgovoru (repliki) naložene nevračljive določilne prisege, da podpis Ladislava P. na menjici izdani 4. septembra 1866 na 600 gl. po svojem naj boljem znanji in vesti za nepristen (ponarejen) imajo.

Ko pa bi le ena teh osob to prisego položila, bi toženci bili plačila prosti. Razlogi: Na vgovor toženih, da na menjici plačilni čas ni določno ustanovljen, se ne more obzir jemati, ker besede „do 4. decembra 1866“ dobo plačila natančno kažejo.

Gledé daljega vgovora, da Ladislav P. menjopisa kot prijernik ni podpisal, oziroma da toženci njegov podpis za nepristen imajo in ker nepristni prijerni nobenih nasledkov po menjičnem pravu nimajo, se je toženim naložena določilna prisega v smislu §. 37 dvornega dekr. od 2. decem. 1848, št. 40443 morala pripustiti ter po njenem izidu zahtevani menjični iznesek s pripadki vred prisoditi alj odreči.

To prisego imata položiti varuhinji in sovaruha in sicer nevračljivo, ker okoljščina, ktera se ima s prisego dokazati, edino le tem osobam znana biti zamore (§§. 36 in 37 omenjenega dvornega dekreta).

Zadostilo pa bo, ako le ena teh osob priseže, ker bode potem nepristnost prijerna na menjici in s tem nevtemeljenost tožnikovega zahtevanja dokazana.

Ko bi ta prisega spodletela, so toženci vendar le po razmeri pripadlih jim dednih delov po Ladislavu P. iztoženi iznesek plačati dolžni, ker se jim je njegova zapuščina s pravno dobroto popisa izročila.

Vsled priziva obeh strank je c. kr. deželna nadsodnija v Krakovu z rzsodbo od 4. maja 1870, št. 4286 v obče sicer enako rzsodila, ali prisego je spoznala za vračljivo ter ob enem izrekla, da jo imate le varuhinji in sicer obedve položiti.

Razlogi: Gledé tožnikove pritožbe, da se je vračljiva določilna prisega, katero je on v protiodgovoru namestovalcem toženih maloletnih dedičev (da namreč prijemnikov podpis na menjici za nepristnega imajo) naložil, nevračljivo pripustila in sicer tako, da bi plačilni nalog le takrat imel veljati, ko bi nihče iz med varuhov toženih dedičev te prisega ne položil, da pa bi toženi dediči plačila menjičnega izneska prosti bili, ko bi le ena varuhinja ali eden sovaruh prisegel, se je prvosodnijska rzsodba v tem spremeniti morala, da naloženo določilno prisego le varuhinji položiti imate, ne pa tudi sovaruha; kajti po §. 205 ob. drž. zak. so le varuhinje na zastopanjé maloletnih dedičev postavno poklicane, sovaruhi pa varuhinje le sè svojimi nasveti podpirati imajo in ne stopijo toraj v pravdo niti kot skrbniki, niti kot postavni namestovalci maloletnih. Nadalje pa omenjeno prisego imate obe varuhinji položiti, ker po §. 547 ob. drž. zak. vsi toženi dediči zapustnika kot menjepisnega prijemnika namestujejo, posebno pa, ker je prisega negativna, da se nepristnost prijema za dokazano vzeti zamore.

Zoper to rzsodbo je prosil toženec za dosojó, ker se 1. ni obzir jemal na vgovor, da plačilna doba „do 4. decembra 1866“ postavnemu predpisu ne odgovarja in da je torej menjepis neveljaven; 2. ker bi se le zarad tega, da je otrokom iz različnih zakonov več varstev postavljenih, dovoljena določilna prisega ne smela obema varuhinjama naložiti, ampak zadostovati bi morala prisega le ene varuhinje.

C. kr. najvišja sodnija je z rzsodbo od 10. novembra 1870, št. 9576 nadsodnijski izrek iz sledečih razlogov potrdila:

Na prvi pritožbin vzrok se ne more obzir jemati, ker

menjična postava nobenih stanovitnih oblik za določevanje plačilne dobe ne predpisuje in se pri gori omenjeni zaznambi ne da dvomiti, da je 4. december 1866 za plačilni dan ustanovljen, kar po členu 4. odstavka 4. menjične postave tudi zadostuje. Na drugi vzrok, da se je namreč obema varuhinjama prisega naložila, se je gledé na dotične razloge druge stopinje tem manje moglo obzir jemati, ker je mogoče, da je to, o čem je prašanje, eni varuhinji znano, drugi pa ne in tako bi ta celo lahko zanikavno prisegla, ne pa prva, kar pa ne daje potrebnega poročstva za resničnost.

Hudodelstvo javne posilnosti po §. 85 b ali po §. 87 k. p. ali samo prestopok po §. 468 k. p.

V krčmi Jožefa Z. je bil 2. oktobra 1870 med laškimi in českimi delavci pretep, pri katerem so Lahi Čehi iz hiše izsuvali in za njimi vrata zaklenili. Da bi se maščevali, so Čehi 10 do 20 liber težko kamenje v okna gostilnice metali in ker je več kamnov v sobo priletelo, so dva laška delavca pohabili in nekaj Jožef Z-ovega pohištva poškodovali.

Vsled tega je c. kr. okrožna sodnija v Kutni gori s sklepom od 4. aprila 1871, št. 4394 djala dva česka delavca, Janeza P. in Franca St. zavoljo hudodelstva javne posilnosti po §. 85 b k. p. v zatožbo.

Po prizivu obeh obtožencev pa se je vsled sklepa c. kr. deželne nadsodnije preiskava gledé tega hudodelstva po §. 197 št. 1 r. k. p. vstavila ter se zaukazalo, da se spisi pristojni okrajni sodnji v uredovanje zavoljo prestopkov v §§. 411, 431 in 468 k. p. zaznamovanih prepustijo. Razlogi: Po dogodku, kakor ga prvosodnijski zatožni sklep pripoveduje, je namen iz krčme na cesto pregnanih českih delavcev bil samo ta, laške delavce, ki so v gostilnici ostali, s kamenjem telesno poškodovati. Da bi se ta namen izvršil, je bilo treba, da so se okna in zatvornice na gostilnici, ktere so na poti bile, prej pobile, kar se je tudi zgodilo in očevidno je tedaj,

da pri tej poškodbi ni bilo sovražnega namena zoper krčmarja Jožefa Z.

Ako se namen, dejanje in nju spremljajoče okoljščine prav ločijo, se pokaže, da se v pričujočem slučaju določba §. 85 b k. p. ne da v rabo vzeti; kajti po tem §. je treba, da nevarnost za telesno varnost ljudi še le iz dejanskega stana hudobne poškodbe, torej iz poškodbe same priti zamore. Iz dejanja razbijanja oken pa taka nevarnost ni mogla priti. Da je vzemanje te postavne določbe v gori omenjenem smislu vtemeljeno, se tudi iz besed §. 86 k. p. razvidi, kateri izrekoma o nezgodi izvirajoči iz že storjenega poškodovanja tuje lastnine govori. Zatožni sklep se je tedaj, ker dejanje hudodelstva manjka, in razun tega skupna škoda 25 gld. ne presega, moral spremeniti in se preiskava po §. 197 št. 1. r. k. p. ustaviti.

C. kr. najvišja sodnija pa je vsled priziva državnega pravdnika z rzsodbo od 16. maja 1871, št. 5537 nadsodnijski sklep spremenila in spoznala, da se Janez P. in France St. imata postaviti v zatožbo zarad v §. 87, odst. 1. k. p. zaznamovanega hudodelstva. Razlogi: Ako se meče težko kamenje skoz okno v sobo, v kateri je več osob nazočih, je to na vsak način dejanje, s katerim je združena nevarnost za življenje, zdravje in telesno varnost teh osob in vtemeljuje torej v 1. odstavku §. 87 k. p. zaznamovano in pa po §. 88 k. p. kaznjivo hudodelstvo javne posilnosti, kterega hudodelstva sta Janez P. in Franc St. pravno obdolžena.

Računenje dobe po §. 163 o. d. z. določene.

Prašanje, kako se tako imenovani kritični čas, ktere ga §. 163 o. d. z. po mesecih določuje, ima računiti, ali po mesecih s 30 dnevi (ex numero dierum) ali pa po koledaru od dneva, s katerim se je doba začela, do dneva z istim imenom v dotičnem mesecu (ex nominatione dierum), so sodnije sedaj v tem, sedaj v drugem smislu reševale.

Tudi najvišja sodnija v tem obziru ni bila vedno doslednega mnenja, kakor kažete razsodbi od 31. avg. 1859, št. 9709 in 18. aprila 1865 št. 3258, kjer se je po mesecih s 30 dnevi računilo, in razsodba od 6. sept. 1870, št. 6687, v kateri se je na čas po koledaru obzir jemalo.

V pravdi na priznanje očestva, ktera je vsled tožnikove prošnje za dosojdo do najvišje sodnije po brezplačnem zastopniku dru. Razlagu prišla, ste obe nižji sodnji namreč c. kr. okrajna sodnija v Brežcah in višja sodnija v Gradci od 6. julija 1869, št. 2601 oziroma 22. decembra 1869, št. 15555 dobo računili po koledaru, in ker po tem računu od časa pridružitve do otrokovega rojstva še ni šest mesecev preteklo, tožbo zavrgli, akoravno toženec na njo niti odgovoril ni. Ta pravni slučaj je najvišji sodnji proti razsodbama 1. in 2. stopinje dal priložnost, da je dosedajno sodnijsko dvombo kolikor mogoče s tem rešila, da je prašanje in plenissimo t. j. v polni seji vzela v pretres.

Pri tem posvetovanji se je določilo, da se doba ima po mesecih s 30 dnevi računiti in po tem določilu ste se v pričujočem slučaju enaki razsodbi prvih dveh sodnij zavrgli in se tožni zahtev iz sledečih razlogov z razsodbo od 24. januarja 1871, št. 675 vslišal:

Tožnika (namreč varuh in mati otroka) sta v tožbi omenila, da je toženec sotožnico A več časa obiskoval in da se ji je med časom od 24. marca do 20. julija 1868 naj manje enkrat telesno pridružil, vsled česar je 17. januarja 1869 imenovanega otroka porodila. Toženec B. na tožbo ni odgovoril, torej se tožbinim navedbam tudi brez dokaza verovati mora in ostaja še samo vprašanje, ali je po teh navedbah domneva toženčevega očestva po §. 163 o. d. z. vtemeljena. Za razvoj telesnega sadu sotoženke A je treba dobe, ktera je celo neodvisna od razdelitve časa po koledaru in se torej tudi tako računiti mora. Zategavoljo so se najprej morali šteti dnevi med pridružitvijo in porodom in potem dobo števila dni na mesece preračunati, ker 163. §. o. d. z. dobo po

mesecih določuje. Po §. 902 o. d. z. se je vsaki mesec moral jemati s 30 dnevi brez obzira, da so meseci, ki spadajo v čas nosečnosti, po koledaru različno dolgi, ker je to na razvoj otroka brez vpliva. Ker pa je po tem računu, če tudi se vzeme, da se je toženec B. sotožnici A še le 20. julija 1868 in ne prej telesno pridružil, od tega časa do poroda dne 17. januarja 1869 — 180 dni, torej celih 6 mesecev preteklo, tedaj se je po §. 163 o. d. z. na očestvo toženca spoznati moralo. —

Opomniti je treba, da se v tem primerljeji zavoljo prevelikih kolekov sicer ne bi bila mogla ta na prvih dveh stopinjah enako razsojena pravda spraviti do najvišjega sodišča, tukaj pa se je zavoljo ubožtva vse brezplačno opravljalo; torej je tudi v neubožnih zadevah potrebno umanjšanje kolekov za prizive.

Domovinstvo vsled vzakonjenja po poznejšem zakonu starišev.

Marjeta B. po pravem Š., nezakonska hči Marije B., se je 5. marca 1860 v dolno-avstrijski porodišnici narodila. Njena mati je takrat v T. v dolni Avstriji udomačena bila in se je meseca novembra 1861 omožila z Jožefom Š., ki je imel svojo domovinsko pravico v O. na Českem.

Ko je Marjeta B. po pravem Š. od konca avgusta do sred novembra 1868 v občni bolnišnici na Dunaji bila in se je vsled tega oskrbnitvo omenjene bolnišnice za izterjanje dotičnih stroškov potegovalo, sta se meseca februarja 1869 zakonska družeta Jožef in Marija Š. pri občinskem uredu v M. zaslišala, da bi se pred vsem določilo, kam je Marjeta B. udomačena.

Oba družeta sta povedala, da je Marjeta B. njuna nezakonska hči in Jožef Š. še je pristavil, da bi svojega otroka že davno bil vzakonil (legitimiral), ako bi to pravno dobroto pridnemu in dobro zrejenemu otroku podelil; ali ta otrok je

popačen in je pri njem težko poboljšanja pričakovati; naj torej ima svoje nezakonsko ime in stan in po takem tudi svojo domovinsko pravico v T., kamor je njegova žena pred omožitvijo udomačena bila. Na podlagi te izpovedbe zakonskih družet Š. je dolno-avstrijska namestnija vsled prošnje okrajnega glavarstva v K. uredoma ukazala, naj se Marjeta B. kakor per subsequens matrimonium (po poznejšem zakonu) vzakonjena prepíše.

Ker Marjeta B. in njeni stariši stroškov niso mogli plačati, in bi jih tedaj dotični deželni zalog plačati moral, ste okrajno glavarstvo v K. in dolno-avstrijska namestnija trdili, da je česki zalog za Marjeto B. po pravem Š. stroške plačati dolžen, ker je ta po naslednjem zakonu svojih starišev po §. 161 o. d. z. v rodovino stopila in se med zakonsko zarojene otroke šteti mora in je tedaj že po postavi, brez daljšega vzakonilnega dejanja pravice zakonskega otroka dobila; popravka v rojstvenih knjigah za veljavnost vzakonitve pa ni treba. Temu nasproti so česki deželni odbor, okrajno glavarstvo v O. in česka namestnija bili mnenja, da je Marjeta B. sedaj Š. konec meseca avgusta 1868, ko je prišla v vidensko občno bolnišnico na Dunaji, še v T. kot domačiji svoje nezakonske matere domovinsko pravico imela in da poznejše udomačenje v O. še le od tega časa ima veljati, ko se je po naročilu dolno-avstrijske namestnije vzakonitev Marjete B. po pravem Š. zaznamovala.

Ministerstvo znotranjih zadev je z razsodbo od 20. februarja 1871, št. 289 izreklo, da je česki deželni zalog plačati dolžen, kajti ta okoljščina, da se je vzakonilna zaznamba gledé Marjete B. v dotični krstni matici še le vsled ukaza dolno-avstrijske namestnije od 13. avgusta 1869 naročila, ni branila, da se je čas vzakonitve s tem dnevom pričel, ko so nezakonski stariši v zakon stopili, ker je v tem obziru čas naslednjega zakona starišev merodajen.

Pristojnost sodnij zastran javnega pota.

St-ska občina je pri okrajni sodniji v L. tožila Marka K., tamošnega posestnika hiše št. 172, ker je prostor, ki leži med to hišo, med občinsko v St. peljajočo cesto, po tem med cesto, ki drži v G., ogradil, uni plot pa, ki je nekoliko niže kraj slednje ceste že stal, h kraji prestavil. Občina je trdila, da Marko K. do tega ni imel pravice in da je dolžen, plot krog praznega prostora in uni plot, ki ga je h kraji prestavil, odstraniti, ker dotična zemlja sliši k javnima mimo toženčeve hiše peljajočima cestama in omenjena plota vožnjo motita.

Okrajna sodnija je občino z njeno tožbo odbila.

Zoper to se je občina pritožila, in c. kr. dunajska deželna nadsodnija vjemaje se z mnenjem, ki ga je gorno-avstrijski deželni odbor izjavil, je izrekla, da ta stvar ni za sodnijsko ravnanje, ampak da o njej imajo uni samoupravni organi, ki so za stvari lastnega opraviilstva postavljeni, obravnavati in razsojevati.

Vsled utoka do tretje stopinje je c. kr. najvišja sodnija pri obravnavi zastran pristojnosti prašala ministerstvo znotrajnih zadev in to ministerstvo je svoje mnenje v tem smislu razodelo, da pričujoča prepirna stvar sliši pred sodnijsko oblastnijo, kajti občina St. odstranjenja plotov ne zahteva iz cestno-policijskih obzirrov in je s tem, da je tožbo vložila pri sodniji, nedvomljivo dala spoznati, da zoper Marka K. neče iz cestno-policijskega stališča postopati, ampak da temveč una kosa zemlje, ki ju je toženec ogradil, kot javno blago nazaj terja. Tu se tedaj praša o tem, kar je moje ali tvoje, to je, o privatno-pravni razmeri.

Tega mnenja se je tudi najvišja sodnija poprijela in z ukazom od 13. aprila 1871, št. 4315 dotično naročilo izdala.

Uživanje skupnih zemljišč.

Zelo različne navade imamo gledé na uživanje skupnih zemljišč, ktera so ali občinska in podobčinska (soseskina) tudi „gmajne“ imenovana, ali pa so le skupna lastnina nekterih upravičenih v občini ali soseski. Že naslov kaže, da pri občinskih in podobčinskih zemljiščih ima cela občina oziroma podobčina pravico do takih zemljišč, — pri skupnih pa samo dotični upravičeni. Oskrbovanje prvih ima opravljati župan z občinskim odborom, podobčinskih pa izvoljeni oskrbniki pod nadzorstvom občinskega odbora, — skupnih pa solastniki sami po 16. poglavji občnega državlanskega zakonika. Pri prvih dveh vrstah imajo samoupravne občinske in deželne oblastnije spoznavati v lastnem področji; pri zadnji pa praviloma c. kr. sodnije.

Poglejmo si malo dosedajno zapleteno navado pri razpravljanji dotičnih prepиров.

Pred vsem treba omeniti, da je pravna negotovost navstala iz tega, ker ta za gospodarstvo važna zemljišča več upravičenih skupno uživa in rabi za pašo, žir, steljo, travo, cvetlice, les in drva in ker se oblika skupnosti ni na tanko razločevala, torej se tudi v nemškem jeziku reče tem skupnim zemljiščem navadno le „Gemeindegründe“. V dejanskem življenji je v vseh deželah cesarstva že prašanje dvomljivo, ktere oblastnije da imajo razsojati prepire gledé na posest, uživanje in razdelitve takih zemljišč, — tudi lastnost teh zemljišč, alj so namreč občinska ali soseskina, ali pa skupna lastnina samo nekterih, je dostikrat dvomljiva.

V celó enakih prepirnih primerljajih nam je že gledé na pristojnost (Competenz) oblastnij znano več razsodeb:

1. včasi razsojajo občinska županstva (predstojništva) z občinskim odborom po občinskih postavah in na višji stopinji deželni odbori; v deželah z okrajnimi zastopi še pridejo ti vmes;

2. včasih se je proti tistim strankam, katerim se ni hotela pripustiti pravica do souživanja, rabila postava zastran poljske varnosti, pri gozdih pa gozdna postava zavoljo domnevanih poljskih in gozdnih poškodb; torej so pri gozdnih poškodbah vedno, pri poljskih pa na višjih stopinjah razsojale politične oblastnije in na najvišji stopinji popečiteljstvo notranjih reči;

3. včasih so se pri gozdnih zemljiščih rabile določbe gozdne postave zastran služnosti (servitutov) in posebno §§. 9 in 18, v katerih primerljajih so razsojale tudi politične oblastnije in na zadnje popečiteljstvo za poljedelstvo;

4. v mnogih primerljajih je prišel prepir pred kraje in deželne komisijone za odkupljenje in uravnanje zemljiščnih bremen, ker se je od ene strani trdila, od druge pa zanikala služnostna pravica ali pravica do skupnega posedovanja in uživanja, ki bi spadalo pod določbe ces. patenta od 5. januarja 1853;

5. spet v drugih podobnih primerljajih so se poklicale c. kr. sodnije in pri negotovi pristojnosti se je razsojalo

- a) v prepirih zastran motjenja posesti, ali
- b) v navadnih posestnih tožbah, ali
- c) na svojenje ali odrekanje služnosti in slednjič
- d) na skupnost lastnine po 16. poglavju obč. drž. zakonika.

Pred vsem torej mora vsaka stranka sama preudariti, katero teh osmero potov misli pri prepiru zastran souživanja nastopiti in kako bode svoj tožni zahtevek stavila. Kadar se je kdo odločil in je svojo tožbo ali pritožbo izročil kateri oblastniji in ta je ni uredoma brez zaslišanja nasprotnika ex primo decreto zavoljo nepristojnosti (Incompetenz) odbila, sme gotovo pričakovati, da bode nasprotna stranka pred vsem nepristojnost dotične oblastnije vgovarjala in večkrat še le najvišja stopinja izreče, da oblastnija, pri kateri se je prva pot nastopila, ni pristojna bila in reč se je zavrnila na drugo in tretjo pot, na kateri se je ista neprilika ponavljala. Vsaki omenjenih potov vodi mimo dveh, treh, celo štirih stopinj in

je torej precej dalni, drag in dolgočasen. Le v redkih primerljajih imajo dotični taka dokazala, da bi se pravna razmera iz njih razvidela na vse strani popolnoma jasno; stare listine, predprave, darila, kupne pogodbe, politične ali sodnijske odločbe in rzsodbe zastran dejanske posesti, vpisi v javne bukve in v kataster so navadno le slabi pripomočki za spoznanje pravnih razmer. Večidel pa manjkajo tudi ti pripomočki in le dokazovanje s pričami v svojem nejednakem, torej negotovem izidu meri na daljšo ali krajšo, v raznih časih drugačno in premenljivo dejansko posest. V enem primerljaji so vsi prebivalci ene ali več občin ali vasi, v drugem le neka vrsta teh, namreč staroupravičeni mestjani, tržani ali kmetje, ali samo posestniki posameznih zemljišč se uživanja vdeleževali, enkrat vsi enako, drugokrat spet različno, sedaj za plačilo pašnine ali drvarščine, zastran katerih je pravni vir popolnoma nejasen, sedaj pa brezplačno ali le za povračilo davkov; enkrat so se reči odkazovale po skupnih oskrbovalcih ali po občinskih, une namestovalnih odborih, drugokrat je spet vsaki posameznik po potrebi ali tudi po svoji volji brez odkazovanja rabil pašo, steljo, les in drva.

Zapletenost pravnih razmer in pomanjkanje jasnih, primernih postav je že sedaj bila nesreča za veliko občin, ktere so čas, trud in denar zgubile v negotovih pravdah, ki tudi mir v občini podkopujejo. V novejšem času pa je ta negotovost in zmedenost celó pogubna, ker zadržuje deželni razcvet in umno gospodarstvo ter zavira dostikrat vsako gospodarsko prenarredo na boljše, ktere so neobhodno potrebne za kmetijstvo in gozdnarstvo, da zamorejo obstati mali gospodarji na svojih posestvih in da se ohranijo gozdi.

Dokler so v občini prepiri o skupnih zemljiščih, dotle se z lepa ne morejo sopsašniki razdeliti, ktere nasledek bi praviloma bila prememba v boljšo rabo, torej tudi ni mogoče skupnih gozdov s primernim uravnanjem uživanja v dobrem stanu ohraniti ali jih na novo zasajevati.

Vsakemu pravoslovcu je znano, da naš občni državljanski zakonik ne zadostuje popolnoma pravnim, večidel iz starega domačega prava izvirajočim razmeram gledé na skupna zemljišča, torej je tudi vse omahljivo, kar se nanaša pri razsodbah na te razmere. Še manje pa se to more reči o drugih postavah, ktere odločujejo zastran posesti in uživanja takih zemljišč in tudi ravnanje pri prepirih predpisujejo. Popolnoma manjkajo postave, ktere bi posredovale pri razdelitvah takih zemljišč, po tem pri skroženji delov in napravi skupnih naredeb za boljše gospodarjenje in rabo zemljišč, kakor so poljski poti in ceste, uravnanje užitka in dobre naprave za občinske in skupne gozde in ktere postave bi za vsa omenjena opravila gotovo, okolščinam primerno in nedrago ravnanje obsegale in ktere bi končno pripomočke za izpeljanje takega zboljšanja dajale.

V drugih deželah že več časa obstoje take postave v prid gospodarstva. Z njimi je tudi mogoče dokončati navedene prepire lahko, hitro in brez nepotrebnih stroškov na zadovoljnost vseh vdeleženih. Tudi v našem cesarstvu se že snujejo take postave in strankam, ktere se prepirajo že sedaj o skupnih zemljiščih, je tačas le svetovati, naj se z lepa poravnajo ali pa pravdanje med tem opuste, ako je mogoče, dokler omenjene postave ne stopijo v veljavnost, sopsašnike pa kaže le razdeliti z obzirom na skroženje (arondiranje) svojih lastnih zemljišč.

Posebno obračamo pozornost županov in drugih občinskih zastopnikov, po tem oskrbnikov skupnega imetka na omenjeni važni predmet, kteri zaslužuje vsestranskega premišljevanja na korist umnišega gospodarstva in boljše prihodnosti v gmotnem napredku. Hvaležni bomo za vsako opombo v tem obziru ter jo bomo porabili pri pretresovanji dotičnih razmer, ker je treba jasnosti nazorov, predenj so dobre nove postave pričakovati.

Kako je treba ravnati županom že sedaj po postavi za varnost polja od leta 1860, bode „Pravnik“ drugokrat razvijal.

Policijsko - kazenska županova rzsodba.

V kazenskem zaznamku neke občine zastran prestopkov, kateri pod uredska dejanja občin spadajo, se nahaja sledeči kazenski primerljaj:

Dva kmečka fanta 18 in 23 let stara prideta 14. maja 1871 v farovž ter od g. župnika hrupno terjata plačilo za nošenje nekega v občini zamrlega berača na pokopališče in trdita, da jū je župan poslal k župniku. Ko jima ta pove, da se za uboge ne plačuje nošmina, vendar ne odnehata, češ, da jima je župan rekel: ubožni zavod je dovolj bogat in onadva morata plačilo dobiti. Zavoljo tega sta se imela zagovarjati pred županom ter obstojita, da takega naročila od župana nista prejela in da sta se na njega le zavoljo tega sklicavala, da bi njuno zahtevanje pri župniku »več izdalo«. Vsaki je vsled tega z rzsodbo od 17. maja 1871 »zavoljo obrekovanja in krive izpovedbe zoper župana pri g. župniku« (kakor je bilo v VIII. predelu zaznamovano) obsojen bil na globo ali denarno kazen 2 glđ. v ubožni krajni zalog in oba obsojenca sta zadovoljna bila s to rzsodbo. Rzsodba se ni sklicavala na nobeno postavo ali ukaz, ako ravno VIII. predel obrazca predpisuje izrekoma zaznamovanje prestopljenega predpisa; torej je ta po županu in dveh svetovalcih podpisana kazenska rzsodba nepostavna bila. Vendar kako dobro zaslužena po ljudskem mnenji je kazen bila, sta poredneža sama dokazala, ker sta župniku po noči več oken razbila, zavoljo kterega kaznjivega dejanja je okrajna sodnija vsakega na 6 dni zapora obsodila, županstvo pa je župniku okna popraviti dalo na občinske stroške.

Mladi hudodelniki v severni Ameriki.

V novem Yorku je bila dne 1. januarja 1828 vstanovljena družba za pobiljšanje mladih hudodelnikov. Od tistihmah je družba več kakor 1300 zanemarjenih otrok na svojo skrb in zrejo prevzela in še drugih 30 do 40 tisučin jih je dobilo poduk v raznih vednostih. Zanimivo je pri tem in nepričakovano, da se po mnenji imenitnih in modrih opazovalcev bolje priporočujejo obrtnije za mlade hudodelnike, kakor pa kmetijska opravila. Nazori Amerikanov v tem obziru so torej ravno nasprotni nazorom evropskih veljavnih učenjakov; nam se namreč vsem dozdeva, da bi se zavodi za pobiljšanje mladih hudodelnikov pred vsem na deželi vsred gospodarstev osnovati morali. V začetku se je tudi v novem Yorku mislilo, da se bode ta težka naloga naj bolje s tem rešila, ako so se mladi hudodelniki poslali v zapadne deželne predele, tam pri kmetovalcih pospravili in se za kmetijska opravila rabili; kmalu pa je skušnja pokazala, da je veliko teh skrbnjencev od ondot pobegnilo in se vrnilo v velika mesta. — Od več strani se toraj poudarja, da bi se prej priporočalo rokodelska opravila nalagati zanemarjenim dečkom, ker se tudi v mestih ložej nadgledujejo, kakor pa v samotnih hišah kmetovalcev v oddaljenem zapadu zedinjenih severno-amerikanskih držav, kjer so mladi ljudje bolj sami svoji volji prepuščeni in jih le iščejo zavoljo pomanjkanja delalcev. Razum rokodelstev priporočuje eden načelnik zavoda za pobiljšanje mladostnih hudodelnikov spraviti jih na morske ladije, kjer jim je mogoče izuriti se v mornarski službi.

Iz teh malih črtic je razvidno, da je treba zamašiti izvir hudobij, ne pa vstvarjati nečloveških postav, ktere s kaznjivimi dejanji niso v pravi razmeri; skrbimo torej za pameten poduk mladine na Slovenskem.

Postava od 23. julija 1871, št. 82 drž. zak.,

s katero se izredni priziv in pritožba proti sodnjim odločbam v kazenskih stvaréh utesnuje ter v red deva sodnja pristojnost pri postopanju s prošnjami za odloženje prisojenih kazni in za pomilostenje.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1. Najvišji sklep od 28. februarja 1860 izgubi veljavnost in z njim tudi nanj se opirajoča ministerska ukaza od 2. marca 1860, št. 3247, in od 12. julija 1860, št. 7727, ter naj od sedaj o izrednem prizivu v kazenskih stvaréh veljajo naslednja določila:

- a) Če o kom višje deželno sodišče s pravomočno razsodbo izreče, da je kriv hudodelstva ali pregreška, je obsojencu in osobam, omenjenim v §. 300, črk. c) reda kazenske pravde, na voljo dan izredni priziv k vrhovnemu sodišču zoper izrek o krivdi in o kazni, ako je ta izrek prestopil največjo mero, pripustljivo v takem slučaju.
- b) Izredni priziv je tako in ob istem obroku napovedati in razpeljati, kakor je predpisano za redni priziv. Zakasnele napovedbe teh prizivov in take, ki nimajo v sebi, kar je zaznamovano v črk. a), naj tákorej odvrtaajo zborna sodišča, katerim doidó.
- c) Izredni priziv ne ovira izvršitve kazni.
- d) Odvrtačilo izrednega priziva mora vrhovno sodišče skleniti v zboru šestih sodnikov poleg prvosednika, a predruagačbo razsodbe višjega deželnega sodišča samo v zboru desetih sodnikov poleg prvosednika.

Ako se izrek o krivdi ne predruagači, sme vrhovno sodišče izrek o kazni predruagačiti samo tedaj, kadar najde, da je višje deželno sodišče prestopilo največjo mero, pripustljivo v takem slučaju.

- e) Sicer se ravna vrhovnega sodišča posvetovanje in razsojanje po predpisih, veljavnih o rednem prizivu.

§. 2. Da se kazen na svobodi ne izvrši, sme odlog, na kolikor je pripuščen po določilih §. 322 reda kazenske pravde, največ šest tedno v dovoliti óno sodišče, katero je o kazenski stvari v prvi stopinji razsodilo.

Daljši odlog more s posebno važnih uzrokov dovoliti edino višje deželno sodišče. Prošnja za tak kazenski odlog je podati prve stopinje sodišču, katero naj jo odvrne, ako se mu ne zdi privolitve nasvetovati.

§. 3. S prošnjami, da bi se z vladarjevo milostjo kazen odpustila ali polajšala, naj se ravna, kolikor v posameznih slučajih ni posebnih višjih ukazov, po teh določilih:

Prošnje za pomilostenje je podajati ónemu sodišču, katero je kazensko stvar v prvi stopinji razsodilo.

Sodišče naj prošnjo za pomilostenje odvrne, ako se mu ne zdi, da važni uzroki priporočajo kazen polajšati ali odpustiti. Če se mu to zdi, naj jo s svojim nasvetom vred vpoloži višjemu deželnemu sodišču, katero o tem sklene in prošnjo ali odvrne ali pa s svojim nasvetom predloži ministru za pravosodje. Kadar je končno razsodbo vrhovno sodišče izreklo, je višjega deželnega sodišča nasvet, ki prošnjo za pomilostenje podpira, položiti pred vrhovno sodišče, katero razsodi, ali je prošnjo odvrniti ali jo podporno odpraviti ministru za pravosodje.

§. 4. Sklepe, zaznamovane v §§. 2 in 3, naj prvostopinjska zborna sodišča narejajo poslušavši državnega pravdnika, višja deželna sodišča pa poslušavši višjega državnega pravdnika.

Proti sklepom sodišč, kateri odlogu kazenske izvršitve ne ustrezajo ali odvrtaajo pomilostilno prošnjo, s katero je ravnati po določilih §. 3, ni nobenega pravnega pomočka.

§. 5. Določila v §§. 322, 330 in 430 reda kazenske pravde, ki so nasprotna določilom §§. 2 do 4 devajo se iz veljavnosti.

§. 6. Ta postava stopi v veljavnost tisti dan, kterega se razglasi; vendar se imajo ta dan še nekončane razprave tiste vrste, kakoršne so v §§. 1 do 3 zaznamovane, dognati po določilih do zdaj veljavnih.

Izredne prizive zoper rzsodbe, ktere dobedo pravno moč, predno obvelja ta postava, je napovedati in razpeljati v prvih tridesetih dnevih potem.

§. 7. Izvršiti to postavo se naroča ministru za pravosodje.

Na Dunaji, dne 23. julija 1871.

Višja deželna sodnija pride po verjetnem poročilu v Ljubljano, ko v veljavnost stopita nova reda državljanske in kazenske pravde, kar pri ustnem ravnanji tudi v drugi stopinji drugače biti ne more, ker je vsakemu sodniku in državnemu pravdniku treba dobro znati slovenski, ako se ima vse vršiti po naravni poti in v duhu pravega napredka. Da Slovenci tudi dobijo svoje lastno vsaj nepopolno vseučilišče, zahteva napredujoča omika naroda, torej buden narod tudi ne bođe nikdar te vzvišene misli popustil, ktere umna izpeljava je pogoj njegovega duševnega razvoja; narod pa že tudi ima dovolj razvitih moči sam, da bođe na svojo lastno in na korist cele države vse dostojno uredil, ako se mu nalašče umetne zavire ne stavijo. Ne opešajmo torej pri delu!

Deželni zbori so sklicani na 14. dan septembra t. l. in ako bi nam zavoljo pomanjkanja časa nemogoče bilo, kateri list »Pravnika« o pravem času izdati, naj ne zamerijo čest. gg. naročniki, ker bomo pozneje vse nadomestili. Za nove naročnike še imamo vse številke od letos in tudi nektele cele iztise I. tečaja po 1 fr. 30 kr. Zaostala naročnina se naj blagovoli poslati ali pa nenaročeni listi vrniti. Da pri tem podvzetji ne iščemo dobička, je menda vsakemu jasno, torej se nam naj vsaj pomagajo nositi denarne žrtve v prid narodnega napredka. Mali narodi le združenimi močmi mislečih rodoljubov napredujejo in cena našega lista je nižja od enakih časnikov večih narodov.

Obseg: Sodništvo (dalje). — Hudodelstvo težke telesne poškodbe (dalje). — Vvod v državljanski postopnik (konec). — Vojska (boj) gledé na pravo. — Motenje posesti po hišnem lastniku z odstranjenjem najemnikovega na hišo pribitega napisa. — Prednostna pravica triletnih davkov pri razdelitvi dražbinega skupila. — Zastran pristnosti prijemnikovega podpis pri menjicah imajo varuhi prisego. — Hudodelstvo javne posilnosti po §. 85 ali 87. — Računenje dobe po §. 163 o. d. z. določene. — Domovinstvo vsled vzakonjenja po poznejšem zakonu starišev. — Pristojnost sodnij zastran javnega pota. — Uživanje skupnih zemljišč. — Policijsko-kazenska županova rzsodba. — Mladi hudodelniki v severni Ameriki. — Postava o izrednem prizivu in odloženji kazni. — Črtice.

Vredništvo »Pravnika« in vrednikova odvetniška pisarna je na trgu sv. Jakoba št. 129 (v Virantovi hiši) 2. nadstropje.

Natisnil J. Ljubljani.